

A GYULAFEJÉRVÁRI BATTHYÁNY-KÖNYVTÁR.

VARJÚ ELEMÉRTŐL.

(Hatodik közlemény, egy melléklettel és a szöveg közt egy hasonmással.)

101. (*K₅. I. 15.*) GREGORII IX. PAPAE DECRETALIUM LIBRI V. CUM GLOSSIS ORDINARIIS BERNARDI PARMENSIS. — JOHANNES GUALLENSIS,¹ COLLECTIO EPISTOLARUM DECRETALIUM. — INNOCENTIUS IV. PAPA, APPARATUS SUPER V. LIBRIS DECRETALIUM. *Saec. XIV.*²

Ivrétű hártyakézirat, olaszos minuszkulával írva; az írás két hasábban folyik s glosszával van körülvéve. Egyszerű vörös és kék kezdőbetűkkel. A XIV. század elejéről.

A lapszélek sok helyütt le vannak vagdalva.

Durva, szarvasbőrrel bevont deszkakötésben.

Beke, Index, 149. sz.

102. (*G₅. V. 24.*) I. JOHANNES RECTOR DE VILLACH, CALENDARIUM ANNORUM 1437—1490. *Anni 1464.*

Negyedrétű, 26 levélből álló, papírkézirat. Mint az első oldalon levő jegyzésekből kitűnik, a naptár-táblákat *Johannes rector de Villach divinorum cooperatore apud S. Jacobum in Lewben* (Leoben. Stájerország) 1464-ben készítette.

A 2a. lap alsó szélén a 43. számnál ábrában is közölt czímer látható.

II. RATIONES CONTRA JUDAEOS DE MESSIAE ADVENTU. — TRACTATUS DE NOBILITATE. *Saec. XV.*

Negyedrétű papírkézirat 48 levélen. A XV. század derekáról.

III. SUMMA PAUPERUM. *Saec. XV.*

Negyedrétű papírkézirat a XV. század derekáról; 36 levelen.

¹ Élt a XII. században. Nem tévesztendő össze az egy századdal később élt hasonló nevű híres minoritával, a ki vallás-bölcsészeti munkákat írt.

² E kézirat koránál fogva nem ide, hanem a IV. közleménybe, körülbelül a 25. szám körül felsoroltak közé tartoznék, de miután leírása elnézésből onnan elmaradt, itt közöljük.

IV. PETRUS DE ALLIACO, MEDITATIONES SUPER
SEPTEM PSALMOS POENITENTIALES. *Saec. XV.*

XV. századi papírkézirat negyedréthben, 24 levelen.

V. EXPOSITIO MISSAE. *Saec. XV.*

Negyedréthű kézirat durva, vastag bordájú papíron, melynek vízjele korona. 30 levél. A XIV. század közepéről.

Mind az öt kézirat egy XVIII. századi papírkötésben van. Beke, Index, 459.

103. (*G₅. V. 13.*) I. EXPOSITIO HYMNORUM. *Saec. XV.*

Ivrétű papírkézirat. 69 levelen, két hasábosan, tollal vont vonalak közé, csúnya, rendetlen folyóírással írva. Vörös, sárga és zöld, izléstelen, rosszul rajzolt kezdőbetűkkel. A XV. század közepéről.

II. DIALOGUS SALOMONIS ET MARKOLPHI. —
EXPOSITIO SUPER CANTICA CANTICORUM. — VARIU TRACTA-
TUS THEOLOGICI. *Saec. XV.*

60 ívrétű papírvélemből álló, egyhasábosan, folyóírással írt s csak részben rubrikált kézirat. A XV. század derekáról.

A Dialogus végén:

Marcolfus elegit, er war aber mein (*így, »kein« helyett*)
nar gewesen. etcetera.

A 40b. oldalon:

Anno incarnationis M° cccc° liij. in vigilia Sancte Marthe.

A 60b. oldallal megszakad a kézirat; hogy még itt nincs vége, mutatja a lapszálen levő őrszó.

III. GLOSSA IN NOVUM TESTAMENTUM. *Saec. XV.*

Ivrétű, 24 levélből álló papírkézirat. Kurzív írás; rubrikálva. A XV. század közepéről.

IV. TRACTATUS DE VITA EMENDANDA, GER-
MANICE. *Anni 1453.*

Ivrétű papírkézirat; 24 levélen. Egy hasábosan, romlott kurzív-írással írva; rubrikálva.

Végén: Anno 53° W. A. V.

V. FRAGMENTA THEOLOGICA. *Saec. XV.*

11 ívrétű levél, töredéke valamely nagyobb kódexnek.

VI. SECRETUM SACERDOTUM. *Anni 1456.*

12 ívrétű papírvél. Szép, erőteljes kurzívval egy hasábosan írva. Vörös kezdőbetűkkel.

Zárószavai: Explicit secretum sacerdotum per me Johannem

Erhardi de Wels. Anno domini millesimo quadringentesimo quinquagesimo sexto, mensis Septembris die undecima.

VII. SERMONES. *Saec. XV.*

24 ívrétű papírlevélen.

VIII. SANCTUS ANSELMUS EPISCOPUS CANTUARIENSIS, DIALOGUS DE PASSIONE CHRISTI SEU DE PLANCTU B. MARIAE VIRGINIS. *Anni 1386.* — SERMO DE EADEM MATERIA.

Papíron, 12 levél. Két hasábosan, tollal húzott keretek közé jó folyóírással van írva. Rubrikálatlan.

7b. l. Explicit Anshelmus de passione Christi. Anno millesimo ccc^{mo} lxxxvi.

IX. PASSIO DOMINI NOSTRI JESU CHRISTI METRICE. *Saec. XV.*

36 levélből álló papírkézirat, tintavonalakra, egy hasábosan, vastag vonású kurzívval írva. A sorok közt apró betűs glossza. Rubrikálva. A XV. század közepéről.

Mind a kilencz darab világos barna bőrrel bevont, szüette deszkakötésben, melynek kapcsai és védőgombjai hiányoznak. Az első táblán kívül rézkeretes, hártýára írt czímke, belül a 43. számnál közölt czímer.

Beke, Index, 610. sz.

104. (*J₅. III. 5.*) I. TRACTATUS DE SACRAMENTIS. *Saec. XV.*

2 ívrétű papírlevelen, két hasábosan, félkurzív írással írva. Rubrikálva. A XV. század elejéről.

II. TRACTATUS DE VIRTUTIBUS ET VITIIS. *Saec. XV.*

Ivrétű papírkézirat, 36 levélen, két hasábosan igen durva vonású vastag folyóírással írva. Egyszerű vörös kezdőbetűkkel.

A végső (36a.) oldalon a felső lapszélen, idegen kézzel írva ezek olvashatók:

Anno incarnationis Jesu Christi millesimo quadringentesimo sexagesimo secundo, ipso die penthecostes, hora quasi prima peracto prandio, in civitate Lewtczaw hospitale cum aliis quinquaginta tribus domibus est combustum; scilicet in eadem platea maior turris et cum aliis edificiis ipsius muri per ignem consumpta fuit.

III. CONFESSIOALE. *Anni 1398.*

Ivrétű papírkézirat 14 levelen, két hasábosan sietős kurzívval írva. Rubrikálva.

Kolofon: Explicit confessionale bonum domini episcopi doctoris Parisiensis. Scriptus est liber iste per venerabilem etcetera. Sub anno domini M^o ccc^o xc^o viii^o.

IV. TRACTATUS THEOLOGICI. *Saec. XV.*

Ivrétű papírkézirat 36 levelen; végül csonka. Két hasábosan durva folyóírással van írva. A XV. század elejéről.

Végén ezen értelmetlen kolofon:

Explicit secundus, tertius et quartus liber p (?) questiones (?) per manus (*közbe szúrva:* Johannis de Lelouia) cuiusdam.

V. SANCTUS GREGORIUS MAGNUS PAPA, LIBER REGULAE PASTORALIS. *Saec. XIV—XV.*

Ivrétű kézirat 12 hártya-levélen. Két hasábosan, folyóírással írva; vörös és zöld kezdőkkel. Végén csonka. A XIV. század végéről vagy a következő elejéről.

Kezdet: Incipit liber primus pastoralis beati Gregorii pape urbis Rome, scriptus ad Johannem Romanensem episcopum . . .

VI. SANCTUS GREGORIUS MAGNUS PAPA, LIBER REGULE PASTORALIS. *Saec. XV.*

Ivrétű papírkézirat, úgy látszik az előbbinek folytatása. Két hasábosan írva, vörös kezdőbetűkkel. 23 levél. XV. század eleje.

Kezdet: Quanta debeat esse diversitas in arte predicationis . . .

23a l. *Kolofon:* Explicit pastoralis Gregorii per manus Johannis dicti Dadilo etcetera.

Végén néhány levelen theologiai értekezések.

Az egész egy síma barna bőrrel bevont deszkakötésben, a mely gömbölyüfejú rézgombokkal van ellátva, kapcsai hiányoznak.

Az 1a. lapon egy XV. századi tulajdonos névbejegyzése:

Liber Ambrosii plebani in Walendorff.¹

Hasonló korú írással az előlevélen ezek olvashatók:

Iste liber est legatus ad ecclesias sancte Elizabeth extra muros Lewtschovie per dominum Ambrosium quondam plebanum in Walendorff.

Beke, Index, 597. sz.

Magyar Könyvszemle, 1880. évf. 341. l. (?)

105. (*F₅. IV. 12.*) NICOLAUS GORRANUS, POSTILLA SUPER EVANGELIUM S. LUCAE. *Saec. XIV—XV.*

Ivrétű kézirat, vastag, ritkán bordázott papíron, melyen itt-ott jól kivehető a vízjel: **maria**. 302 levél. Két hasábosan ormótlan

¹ *Walendorff*, magyarul *Olaszi*, latinul *Villa Latina*, mai nevén Szepes Olaszi, már a XIII. században szerepelt szépeességi város.

gót írással írva. Rubrikálva. A XIV. század végéről vagy a XV. század elejéről.

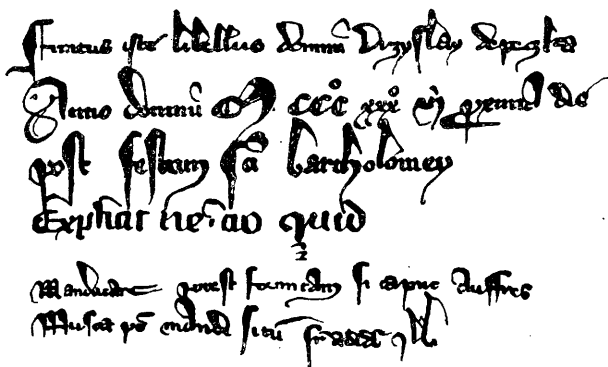
Kezdete, 1a. l.: Disciplina medicine exaltabit capud (így) illius . . .

Végén, 302a. l.: Explicit opus Nicolai Gorra super Lucam.
Egykorú deszkakötésben.

Az első oldalon ezen vörössel írt XV. századi bejegyzés olvasható:

Dicta magistri Nicolai Gorra super Lucam pertinent ad librariam dominorum de capella in Leucza et sunt fueruntque domini Nicolai Scettn predicatoris capelle.

Magánál e kétségtelenül hazai eredetű kéziratnál jóval érdekesebbek a tábláinak borítólapjait képező kézirat-töredékek. Szerencsés véletlen folytán a könyvkötő a felhasznált kódexnek épen zárszavait tartalmazó levelét ragasztotta be a hátsó táblába s e kolofon egy XIV. századi magyar író nevét őrizte meg. A felszabdalt kódex ívrétű hártyakötet volt, két hasábosan sűrű sorokban, jó félkurzívval írva. Tartalmát theologiai fejtegetések képezték. Kolofonja, a melyet itt hasonmásban is közlünk, így hangzik:

Finitus iste libellus domini Drzyslay de Peczka Anno Domini
M. CCC° xxx° vj. proxima die post festum sancti Bartholomey
Explicit nescio quid
Manducare potest fornicam si caput auffers
Musca vero endenda finis

Finitus iste libellus domini Drzyslay de Peczka Anno Domini M. CCC° xxx° vj. proxima die post festum sancti Bartholomey.

Ez alatt más, későbbi írással:

Explicit nescio quid. *És utána, apró betűkkel: Manducare potest fornicam, si caput auffers, musca vero endenda (így) si . . . (így szó olvashatatlan) additur illi.*

E kolofonból kitűnik, hogy a kötet egykor Pécskai Doroszlónak egy theologiai művét tartalmazza. Fájdalom, a könyv elveszett s tartalmáról a megmaradt töredékek vajmi csekély fogalmat nyújtanak.

Beke, Index, 210. sz.

106. (*N₅. III. 4.*) MISSALE AD USUM CUIUSDAM ECCLESIAE HUNGARICAE. *Saec. XIV—XV.*

Ivrétű kézirat szép, fehér hártyán, két hasábosan, több másoló által gót könyvirással írva. Számtalan egyszerű piros és kék kisebb és sok lomb- és virágdiszes nagy kezdőbetűvel. Fájdalom, e diszes kézirat igen csonka. Elején hiányzik a naptár, az előzmények, a misekönyv szövege a XI. számozott levélig; közben ki van tépve a kanon-kép s végén meghatározhatatlan számú levél. A meglevő utolsó a CXXXI. számot viseli. A XIV. század végéről, vagy a következő elejéről.

Kezdőbetűi igen szépek; valamennyi növényi ornamentummal ékes, száraik kereteket képeznek, befoglalva a széles lapszéleket. A virágos keretdiszes magyaros jellegűek; színeik tüzesek, de nem riktók, csupa tört, tompított tónusok. Arany sehol sincs benne, a figurális ábrázolások is teljesen hiányoznak, mindazonáltal a miniatura a XIV—XV. század jobb hazai termékei közé tartozik. Csak sajnálhatjuk, hogy a hihetőleg diszes kanon-kép elveszett.

A szövegben a magyar szentek miséi szokott helyükön találhatók.

Vörös barna bőrrel bevont s apró bélyegekkal préselt egyszerű deszkakötésben. Kapcsai hiányoznak.

Beke, Index, 379. sz.

107. (*N₅. I. 15.*) MISSALE AD USUM CUIUSDAM ECCLESIAE HUNGARICAE. *Saec. XIV—XV.*

Ivrétű hártyakézirat, két hasábosan nagy erős törésű gót minuszkulával írva; gregorianus hangjegyekkel. Kezdői egyszerűek, vörösek és kékek. A XIV. század végéről vagy a XV. század elejéről.

Igen csonka; naptárából hiányzik január-április, nincs meg továbbá a szöveg eleje, s végén a misekönyvnek mintegy egy harmada. A kanonnak nem volt külön képe; a többi részek folytatásául van írva s élén csak egy, a szövegbe rajzolt, primitív, könnyedén színezett feszület-kép van. A régi kanonból azonban csak egy hasábnyi van meg, a többi hiányzik, helyette egy szép nagy betűkkel írottat kötöttek be a könyvbe, a mely azonban a XV. század közepénél nem újabb.

Hogy magyar egyház számára készült, mutatja a naptár s a végén meglevő Szent-István-mise.

A szepesiekre emlékeztető, préselt, nagy rézgombokkal ékes disznóbőrös deszkakötésben.

Beke, Index, 381. sz.

108. (*J₅. III. 10.*) SERMONES DE TEMPORE ET DE SANCTIS. *Saec. XIV—XV.*

Ivrétű papirkézirat 294 levelen, két hasábosan, több kéztől eredő folyóírással írva. Egyszerű vörös kezdőbetűkkel. Hihetőleg lengyel készítmény a XIV. század végéről, vagy a XV. század elejéről.

Ergitur clemen-
tissime pater rex
iesum cristum fi-
lium tuum domi-
num nostrum: su-
plices rogamus
et rogamus: uti
accepta habeas et benedicas
hec dona hec munera
hec Sancta sacrificia
illibata et in primis que tibi
offerimus pro ecclesia tua san-
cta catholica quam pacificare
custodire adunare et regere et
dignaris toto orbe terrarum
vna cum famulo tuo papa
nostro et antistite nostro
et rege nostro et omnibus

933 clear when

file 249 when

Egyik lapra valamely XV. századi kéz beigtatta Szent-Imre legendáját.

Szarvasbőrrel bevont deszkakötésben; gombjai és kapcsai hiányoznak.

Beke, Index, 503. sz.

109. (*K₅. II. 16.*) BIBLIA SACRA VETERIS TESTAMENTI. *Saec. XIV—XV.*

Ivrétű hártyakézirat, két hasábosan erősen tört gót minusz-kulával írva. Piros, zöld és kék, ellentett színű kacsaringókkal ékitett nagyobb és egyszerű piros és kék apróbb kezdőbetűkkel. A XIV. század végéről, vagy a XV. század elejéről.

Nincs befejezve. Megszakad a Paralipomenon elejénél, a lap és hasáb közepén. XVIII. századi bőrkötésben.

Beke, Index, 48. sz. (»fol.* 392.«)

110. (*H₅. III. 4.*) SANCTUS THOMAS DE AQUINO, EXPLICATIO DECALOGI. TRACTATUS DE CORPORE ET SANGUINE DOMINI, DE SACRAMENTO EUCHARISTIAE ET EXPOSITIO MISSAE. *Saec. XIV—XV.*

Ivrétű papírkézirat, két hasábosan, romlott félkurzívval írva. Rubrikálva; de a kezdőbetűk helye még üres.

Szarvasbőrrel bevont deszkakötésben, egy áthajtós kapocscsal. Az első oldal margóján ezen bejegyzés olvasható:

Iste liber assignatus est ecclesie Beate Marie Virginis in Noua Villa a domino Thoma baccalaureo in decretis. Anno domni millesimo quadringentesimo x l^o.¹

Beke, Index, 208. sz.

Magyar Könyvszemle, 1880. évf. 342. l. (A bejegyzést csakán közli.)

111. (*K₅. III. 3.*) I. PETRUS AUREOLUS, COMPENDIUM LITERALIS SENSUM TOTIUS BIBLIAE COMPLECTENS. *Saec. XV.*

Papírkézirat ivrében, 139 levelen, két hasábosan, erős vonású félkurzívval írva. Egy nagyobb és számos apró vörös kezdőbetűvel. A XV. század közepéről.

Végén: Per Jacobum Hogenest.

II. SANCTUS THOMAS DE AQUINO, QUAESTIONES SUPER QUARTO SENTENTIARUM. *Saec. XV.*

Ivrétű papírkézirat, 96 levelen, két hasábosan, jó félkurzívval írva. Nincs rubrikálva. A XV. század legelejéről.

Kolofon: Expliciunt questiones quarti libri sententiarum per manus Conradi Kekch de Swainkendorf.

¹ Vesd össze a 38. és 60. számokkal.

III. CONCLUSIONES CANONICI UTILES. *Saec. XV.*

17 ívrétű papírlevelen, egy hasábosan, vastag folyóírással írva. Rubrikálva.

Kolofon: Henricus Lohert capellanus altaris Sancte Katherine prepositure Thuris scripsit.

IV. VERSIONES GERMANICI ALIQUOT BULLARUM PAPALIUM. *Saec. XV.*

Ivrétű, 6 papírvélelből álló kézirat. Egy hasábosan, folyóírással írva. Rubrikálva. A XV. század közepéről. Végül csonka, számos kitépett levél megmaradt belső széle mutatja, hogy egykor terjedelmesebb volt a kódex.

V. SANCTUS AURELIUS AUGUSTINUS, CONFESIONUM LIBRI XIII. *Saec. XIV.*

Ivrétű kézirat, 79 papírlevelén, melyeknek vízjele olló. Átmeneti folyóírással egy hasábosan írva; rubrikálva. A XIV. század második feléből.

Első oldalán XVII. századi bejegyzés:

B. V. Mariae in Victoria sac. Cist. ord. catalogo inscriptus.

VI. TRACTATUS DE VITA, NOBILITATE, PARENTIBUS ET ORTU SANCTAE ELISABETH. *Saec. XV.*

Ivrétű, 25 levélből álló papírkézirat. Két hasábosan, erőteljes folyóírással írva. Rubrikálva. A XV. század elejéről.

Ezen hat kézirat egy XVIII. századi rongált papírkötésbe van kötve.

Beke, Index, 589. sz. Az »Index« ezt s még hat más hasonló gyűjteményes kézirat-kötetet a következő czim alá foglalja össze: *Varii tractatus theologici, cum indicibus*. Tartalmukról s korukról nem tesz említést.

112. (*M₅. I. 2.*) PETRUS DE UNZOLA, AURORA NOVISSIMA COMPOSITA SUPER SUMMAM DOMINI ROLANDINI DE ROMANCIIS. *Anni 1380—1401.*

Nagy ívrétű, vastag, durva szövétű papírra két hasábosan, folyóírással írt kézirat. Vörös kezdőbetűkkel.

Végén: Laus tibi sit Christe, quoniam liber explicit iste. Expliciunt additiones domini Petri de Unzola super auroram domini Rolandini, que nuncupatur Meridiana.¹

Ez alatt a lapszálon: Ego Laurencius notarius condam Nicolay del Kay de seruall hoc opus scripsi ac complevi currente anno domini m^o ccc^o lxxx cccc^o primo (*így; tehát 1380-tól 1401-ig*); indictione viij^a, die vigesima mensis Julii. Ipsum

¹ A másoló elvétette a címét.

Christo incepi eodem millesimo superius nominato die octavo mensis Januarii.

Félig bőrrel bevont, rongált deszkakötésben.

Beke, Index, 606. sz.

113. (*J₅. III. 4.*) I. SANCTI JOHANNIS CHRISOSTOMI ALIQUOT OPUSCULA. — TRACTATUS DE EUCHARISTIAE SACRAMENTO ET DE COMMUNIONE SUB UTRAQUE SPECIE CONTRA JACOBELLUM.¹ *Saec. XV.*

Ivrétű papírkézirat, két hasábosan, folyóírással írva. A XV. század elejéről.

II. RICHARDUS SUPER CANONEM. — TRACTATUS SUPER SUMMAM MAGISTRI ODONIS DE POENITENTIA. REGULA CANONICORUM ORDINIS CISTERCIENSIS. — CONRADUS ORD. CISTERCIENSIS, CONFESSIOALE. 1401—1402.

Ivrétű papírkézirat, két hasábosan kurzívval írva.

A második munka végén ezen kolofon:

Explicit tractatus de prima magistri Ode per manus Johannis de Mylyczyn dicti Codrus sub anno domini m^o. cccc^o secundo, feria quarta in vigilia sancti Bartholomei apostoli, et est scriptus de regula Pragensi.

Hasonló zárszó van az utolsó darab végén is, de itt az évszám 1401.

III. GUILLELMUS ORD. CISTERC., LIBER DE DOCTRINA CORDIS. — TRACTATUS DE POENITENTIA. — DE LAUDIBUS B. MARIAE VIRGINIS. — CONSTITUTIONES PROVINCIALES PER ERNESTUM ARCHIEPISCOPUM PRAGENSEM EDITAE, ANNO. 1349. *Saec. XV.*

Ivrétű kézirat, papíron; két hasábosan írva folyóírással. Vörös és kék kezdőbetűkkel. A XV. század legelejéről.

A három rész egy csinos préselésű, vörös-barna bőrű kapcsos deszkakötésben.

Beke, Index, 93. sz.

114. (*H₅. III. 11.*) I. SANCTUS THOMAS DE AQUINO, COMMENTARIA SUPER PRIMO LIBRO SENTENTIARUM. *Anni 1403.*

Ivrétű papírkézirat, egy hasábosan. jó folyóírással írva. Egy nagyobb fekete-vörös és sok apró miniummal írt kezdőbetűvel.

Végén: Explicit liber primus sententiarum, finitus in vigilia sancti Andree. anno domini M^o cccc^o tercio, et sic est finis.

¹ Jacobellus vagy Jacobus de Strzibro († 1429) Husz hűséges követője volt.

II. HUGO ARGENTINENSIS, COMPENDIUM THEOLOGICAE VERITATIS. — TRACTATUS DE CONTRACTIBUS, ETC. *Saec. XV.*

Ivrétű papírkézirat. Két hasábban, félkurzívval írva. XV. század elejéről.

Végén: Explicit tractatus de contractibus, de emptionibus, venditionibus, donationibus et ceteribus de aliis magistri Mathej Oraconice sacre theologie professoris. Qui priusquam hunc tractatum scripsit, vidit de eadem materia scripta magistrorum Henrici de Oÿta et Hertici de Hassya, cum ambi etiam personaliter conferebat etcetera amen.

III. RABBI SAMUELIS EPISTOLA AD RABBI ISAAC SEU RATIONES BREVES AD REPROBANDOS JUDEORUM ERRORES, IN LATINUM TRANSLATA PER FRATREM ALPHONSUM DE BONIHOMINIS ORD. PRAED. *Saec. XIV.*

Papírkézirat ívrétben, két hasábosan, folyóírással írva. A XIV. század végéről.

Első táblája belsejében egy kivakart bejegyzés alatt ezen a XV. század végéről való jegyzet olvasható:

Iste liber presentetur capelle sancti Georgii.

A könyv tehát a lőcsei Szent-György-kápolnáé volt.

Beke, Index, 579. sz.

Magyar Könyvszemle, 1880. évf. 338. l.

115. (*H₅. IV. 2.*) COMMENTUM PROSARUM. *Anni 1404.*

Papírkézirat negyedréthben, durva félkurzívval írva. Egyszerű piros kezdőbetűkkel. 216 levél.

Kolofon (209a. l.): Explicit commentum prosarum per manus Materni et est finitum in die ad vinculam sancti Petri apostoli anno domini millesimo quadringentesimo quarto, pro quo dominus gloriosus sit benedictus dictus in secula etcetera. Finis adest operis, mercedem consumpsi laboris.

Deszkatáblás, sima fehér bőrrel bevont kötésben, a mely áthajtós, durva vasvégű kapcsokkal van felszerelve. A kötés előlapjaiúl két 1400-ban kelt, Hayn Jakab meissenai (szászországi) egyházmegyei közjegyző által kibocsátott oklevél szolgál.

Beke, Index, 425. sz.

116. (*J₅. III. 1.*) I. SERMONES DE TEMPORE. *Anni 1404.*

Ivrétű kézirat, elején néhány hártya levéllel kevert papíron. Két hasábosan, folyóírással írva; egy nagyobb, ízléstelen, zöld-vörös kezdőbetűvel. Rubrikálva.

Kolofon: Explicit ergo summa ista. Benedictus qui incepit

et complevit. Amen. Anno domini millesimo cccc iiij^o in vigilia corporis Christi AMEN.

II. ANSELMUS CANTUARENSIS ARCHIEPISCOPUS, LIBER DE SIMILITUDINIBUS. *Saec. XIV—XV.*

Ivrétű papírkézirat, két hasámban, folyóírással írva. Rubrikálva. A XIV. század végéről, vagy a következő elejéről.

Kolofon: Explicit liber venerabilis Anselmi de similitudinibus Cantariensis archiepiscopi. Amen.

III. SERMONES. *Saec. XIV—XV.*

Ivrétű kézirat vegyest hártán és papíron, két hasábosan, kurzívval írva. Rubrikálva. A XIV. század végéről, vagy a XV. század elejéről.

Deszkatábláit disznóbőr borítja, a melyre mértani idomú rekeszekbe illesztett rozetták vannak préselve. Kapcsai hiányoznak.

A kötés előlapján a XV. század végére valló írással:

Liber ecclesie beati Jacobi in Lewtscha.

Beke, Index, 500. sz.

Magyar Könyvszemle, 1880. 334. l.

117. (*F₅. VI. 10.*) GEDICHT VOM KARL DEN GROSSEN. *Anni 1405.*

Negyedrétű papírkézirat 222 levelen. Elején egy nagyobb vörös-zöld kezdőbetű. Rubrikálva.

Kezdeté: Vas alter vorher kömen ist

Wie man es noch geschrib(e)n list.

Kolofon (221a. l.): Anno domini millesimo quadragentesimo quinto, in crastino sancto Paullij apostolo (*így*) ij^o xxviiij.

221b. l. (más írással): Ego vocor Erasmus Stäpfl scribt(or) huyus sententiam (*így*). Utánna rövid elmélkedés Maté egy verséről.

Vörös bőrrrel bevont deszka-kötésben; gombjai és kapcsai hiányoznak.

Beke, Index, 476. sz.

118. (*J₅. III. 8.*) I. HUGO [DE SANCTO VICTORE?], POSTILLAE SUPER EVANGELIUM S. JOHANNIS. *Anni 1407. ACCE-DUNT SERMONES. Saec. XV.*

Ivrétű papírkézirat 201 levelen. A 161. levélíg egy kéz írása. a mely szép, igen hegyesen tört, francziás kurzívot vetett; innen kezdve több különböző másolótól való folyóírás következik. Két hasámban írva s egyszerű vörös kezdőkkel rubrikálva.

A 127b. lapon ezen kolofon: Explicit liber magistri Hugo-

nis super ewangelium Johannis finitus est sub anno domini millesimo Quadringentesimo septimo, feria quarta post festum sancti Thome apostoli.

Kék szarvasbőrrel bevont, rézgombos és áthajtós kapcsú kötésben. A tábla hátsó boríték-levelét egy notariusi oklevél töredéke képezi, a mely 1394-ben a Prága melletti Wyssehradon kelt.

Az 1a. lap felső szélén a XV. század végéről való ezen bejegyzés olvasható:

Legatus est presens liber per quendam personam ad libram in Lewczsch.

Beke, Index, 502.

Magyar Könyvszemle, 1880. évf. 337. l.

119. (*H₅. III. 5.*) SERMONES DOMINICALES. — BIBLIA METRICA. — GLOSSA HYMNORUM. *Anni 1409.*

Ivrétű, 295 levélből álló papírkézirat, több kéztől eredő folyóírással írva. Egyszerű vörös kezdőbetűkkel.

Végén: Explicit glossa ymynorum per manus cuiusdam pauperis scholaris anno domini millesimo quadricente simo nono, lin vigilia penthecostes. Finis adest operis, mercedem posco aboris etcetera. Sit laus deo.

Szarvasbőrrel bevont deszkakötés, réz gombokkal és kettős vas láncszal; kapcsai hiányoznak.

Előlevélül egy prágai közjegyző XV. századi okirata szolgál.

Beke, Index, 507. sz.

120. (*L₅. IV. 11.*) LIBER PSALMORUM CUM GLOSSA. ACCEDIT GLOSSARIUM BREVE LATINO-GERMANICUM. *Anni 1409.*

Ivrétű papírkézirat, két hasábosan félkurzívval írva. Vörös, kék és zöld egyszerű kezdőbetűkkel.

A Psalterium végén vörössel: 1409. Ez után következik a rövid latin-német szójegyzék.

Egykorú disznóbőrrel bevont deszkakötésben. A táblák apró bélyegekkkel vannak préselve; köztük sűrűn van alkalmazva a cseh ezimer. Gombjai és kapcsai hiányoznak.

Az első oldal felső szélén XVIII. századi írással ezen bejegyzés:

Ex libris regiae ac liberae civitatis Bartphensis. N° 27.

Beke, Index, 446. sz.

121. (*K₅. III. 4.*) THOMAS DE AQUINO. SUMMAE THEOLOGICAE SECUNDA PARS SECUNDAE PARTIS. *Saec. XV. PRAECEDUNT AUCTORITATES BIBLIAE SEU FIGURAE. Saec. XV.*

Ivrétű papírkézirat, két hasábosan, félkurzívval írva. Rubrikálva,

elején egy nagy durván festett, piros czifrázatú zöld kezdőbetűvel; többi kisebb kezdői vörösek és kékek. A XV. század elejéről.

Az *Auctoritates* mindössze 14 levélből áll s a *főmunkánál* mintegy félszázaddal újabb. XVIII. századi papírkötésben.

Beke, Index, 589^{IV}. sz.

122. (*H₅. IV. 13.*) VARIA THEOLOGICA. — SERMONES. — TRACTATUS DE POENITENTIA. *Saec. XV.*

Negyedrétű hártyakézirat; több kéz írása, a XV. század elejéről. Qlasz eredetű. Elöl csonka.

Egykorú, vöröses-barna bőrrel bevont deszkakötésben.

Beke, Index, 294. sz.

123. (*H₅. III. 13.*) I. SERMONES. *Saec. XV.*

Papírkézirat ívrétben, két hasábosan, folyóírással írva. Rubrikálva. A XV. század első harmadából.

Végén: Finito libro sit laus et gloria Christo.

II. CONCORDANTIA EVANGELISTARUM. *Saec. XV.*

Ivrétű kézirat papíron, két hasábosan, kurzívval írva. A XV. század legelejéről.

Kolofon: Explicit liber de concordanciis evangelistarum per manus Alberti Johannis de Brzeg etcetera. Et est finitus in vigilia dominice Quasi modo geniti etcetera.

III. EXPOSITIO MISSAE. *Saec. XV.*

Ivrétű papírkézirat, két hasábosan, félkurzívval írva. Egyszerű vörös és zöld kezdőbetűkkel.

Szarvasbőrrel bevont deszkakötésben.

Beke, Index, 127. sz.

124. (*K₅. III. 2.*) I. EUSEBIUS CAESARENSIS. HISTORIA ECCLESIASTICA. *Saec. XV.*

Ivrétű kézírata papíron; 113 levél; két hasábosan, csinos gót folyóírással írva. Vörös czímekkel és kezdőbetűkkel. A XV. század első feléből.

II. HENRICUS DOCTOR, TRACTATUS DE CORPORE CHRISTI. *Saec. XIV—XV.*

Ivrétű papírkézirat, két hasábosan, éles törésű félkurzívval írva. Rubrikálatlan. A XIV. század végéről vagy a következő elejéről. 24 levél.

III. JOHANNES BELETH, SUMMA DE OFFICIO ECCLESIASTICO. *Saec. XV.*

Ivrétű, 66 papírvélből álló kézirat, két hasábosan, vastag vonású kurzívval írva. Rubrikálva. A XV. század elejéről.

IV. GREGORIUS MAGNUS PAPA, REGULA PASTORALIS. *Saec. XV.*

Ivrétű papírkézirat, két hasábban, vastag, durva vonású kurzívval írva. Első címSORa vörös, egyébként rubrikálatlan. A XV. század első negyedéből. 46 levél.

V. ALPHABETUM MORALE. *Saec. XV.*

174 ívrétű papírlevél, egy hasábosan, erős vonású kurzívval írva. Tintája tus feketeségű. Rubrikálva. A XV. század első feléből.

Végén: Deo gracias. Finiunt per me W. H.

Beke, Index, 589^{II.} sz.

125. (*M₅. V. 25.*) PSALTERIUM DAVIDICUM. *Saec. XV.*

Nyolczadrétben, finom hártján, egy hasábosan, tintavonalakra erős törésű gót minuszkulákkal írt könyvecske. Minden mondata s minden benne foglalt név kis, tarka négyszögekbe foglalt arany betűvel kezdődik. A kötet csonka, több lapja ki van vágva. Elején francia naptár van, a melynek lapjai rendetlenül vannak kötve. Az ezután következő zsoltárkönyv első levelei hiányoznak. Jelenleg van a kötetben tizenhárom képekkel ékesített diszlap. Minden ilyen lapon az oldal két harmadát kép foglalja el, alján keretléc van, a szöveg csak két-három sort tesz ki. A képecskék nagy részben a kinszenvedés jeleneteit ábrázolják. Helyenként páros képek vannak; az elsőben mindig Dávid hárfázó alakja, a másodikban a passio egy ábrája látható. Szépek a figurális motivumokkal ékes keretek. A festés elsőrendű, valamely a XV. század elején élt flamand művésztől való.

Meg kell említeni, hogy a keretek apró alakjai között egy nagy természeti hűséggel rajzolt emberszabású majom, valószínűleg *gorilla* látható. Hartmann szerint, a ki a majmok természetrajzával igen behatóan foglalkozott, az emberszabású majmok legkorábbi ismert képei (eltekintve az ókortól), a XVII. századnál nem régebbiek.

126. (*K₅. III. 7.*) I. VOCABULARIUM LATINO-GERMANICUM SECUNDUM ORDINEM ALPHABETI CONSCRIPTUM. *Saec. XV.*

Ivrétű papírkézirat, két hasábosan folyóírással írva. 69 levél. A XV. század első negyedéből.

A 2a. lap felső margóján:

Lxxj° (1471) Lc (*Lucas?*) Näscher predicator pn.

II. SERMONES. — ORDO GESTORUM CHRISTI. *Anni 1465.*

Ivrétben, papíron, két hasábban írva. 59 levél.

Végén: Explicit ordo gestorum Christi cum concordan-

tiis finita sunt per Bla. Wil. (*így!*) anno etcetera 65to, hora quidem 10^a in nocte.

III. ISIDORUS EPISCOPUS HISPALENSIS. DE SUMMO BONO LIBRI III. *Saec. XV.*

Ivrétben, papíron, két hasábosan, vastag vonású folyóírással írva. Rubrikálva. A XV. század első feléből. 60 levél.

59b. l. (*vörössel.*) Explicit liber tertius Ysidori de summo bono. Anno domini millesimo cccc^o tricesimo nono.

IV. SERMONES BREVES DE SANCTIS. *Saec. XV.*

Ivrétben, papíron, két hasábosan, folyóírással írva; vörös kezdőbetűkkel. A XV. század első harmadából. 30 levél.

A beszédek közt egyik magyarországi Szent-Erzsébetről szól.

V. SERMONES DE TEMPORE. *Saec. XIV—XV.*

69 ivrétű papír-levél, szabálytalanul keretelve, két hasáiban, folyóírással írva. Rubrikálatlan. Igen fekete tintával írva. A XIV. század végéről, vagy a XV. század elejéről.

Hozzá járul két idegen kéziratból való papírlevél. Egyiken egy canon-jogi munka tartalomjegyzéke, a másikon német beszéd-töredékek. Ez utóbbinak üres hátlapján:

Thomas Lercher. Anno etcetera xl^o (1440.)

Beke, Index, 589^{VII} sz.

127. (*G₅. III. 5.*) DE DOCTRINA CHRISTIANA. *Saec. XV.*

Ivrétű papírkézirat, egy hasábosan, nagy, ormótlan betűs kurzívval írva. Egyszerű vörös kezdőbetűkkel. A XV. század első negyedéből.

Fehér disznóbőrrel bevont kapcsos deszkakötésben. Rajta vaslánczhorog.

Beke, Index, 497. sz.

128. (*G₅. III. 15.*) I. INNOCENTIUS V. PAPA, SUMMA CANONUM POENITENTIALIUM. *Saec. XV.*

Ivrétű papírkézirat, két hasábosan, durva félkurzívval írva. Rubrikálva. A XV. század első feléből.

Elején egy 1420-ban Ratiborban kelt közjegyzői oklevél egykorú másolata. A szövegben legyel glosszák.

II. SERMONES SACRI. ACCEDIT TRACTATUS DE CONFESSIOE MONACHORUM. *Saec. XV.*

Ivrétű papírkézirat, több kézre valló, vastag vonású kurzívval írva. Egyszerű vörös kezdőbetűkkel. A XV. század elejéről.

Szarvasbőrrel bevont s rézgombokkal kivert deszkakötésben.

Beke, Index, 529. sz.

129. (*F₅. VI. 14.*) I. ALPHONSUS PETRUS, DE VIRTUTIBUS ET VITIIS. — DE NOMINIBUS SALVATORIS. *Saec. XV.*

Negyedrétű hártýakézirat, két hasábosan, félkurzívval írva. Rubrikálatlan. A XV. század közepéről. Elején csonka.

II. SERMONES. *Saec. XV.*

Hártýakézirat negyedréttben; két hasábban csinos apró folyóírással írva. A XV. század elejéről. Elöl csonka.

III. VITA SANCTAE ELIZABETHAE. ACCEDIT: SANCTUS THOMAS DE AQUINO, SERMO DE JUDICIO. — EXPOSITIO DECALOGI. *Saec. XV.*

Negyedrétben, vastag durva hártýán. Két kéz írása; az első Szent-Erzsébet életrajzát írta le 22 levelen, sűrű csúnya kurzívval; a másik a többit toldotta hozzá, írása sokkal csinosabb és olvashatóbb. Végül csonka. A XV. század elejéről.

Egykorú durva bőrkötésben, első tábláján pergamentre irt rézkeretes címkével.

Beke, Index, 418. sz.

130. (*F₅. III. 11.*) I. JOHANNES ANDREAE BONONIENSIS, LECTURA SUPER ARBORIBUS CONSANGUNITATIS, AFFINITATIS ET COGNATIONIS SPIRITUALIS. *Saec. XV.*

Ivrétű, 18 papírvélből álló kézirat a XV. század elejéről. Egy hasábosan, jó folyóírással írva.

Kolofon (vörössel): Explicit apparatus domini Johannis Andree, aleluja, aleluja, aleluja.

II. SERMONES DE TEMPORE. *Saec. XV.*

Ivrétű papírkézirat 160 levélen; több kéz írása, kurzívval és félkurzívval egy hasábosan írva.

A két kéziratot a XV. században egybe folyó levélszámozással látták el.

A CXXVI. levél *b.* oldalán, az egyik beszéd után:

Anno domini 1422°, in die crucificationis Christi domini.

Zöld szarvasbőrrel bevont, áthajtós kapcsokkal és rézgombokkal ellátott deszkakötésben.

A kötés előlapján a XV. század végétől való írással.

Iste liber pertinet ad altarem sanctorum Nicolai et Katherine in Lewtscha in hospitali.

Beke Index, 298. sz.

Magyar Könyvszemle, 1880. 340. l.

131. (*J₅. IV. 11.*) EPISTOLA AD HUSSITAS. *Anni 1418.* — TRACTATUS DE SALUTE.

Negyedrétű kézirat hártýával kevert papíron. 150 levél.

Kolofon (142b. l.): Explicit epistola ad hussitas scripta anno domini millesimo quadringentesimo xvij^o., sabbato ante Alexii (*igy!*) mense Augusti in magnis tribulationibus etcetera. Finito libro sit laus et gloria Christo.

A *Tractatus de salute* végén (149a l.):

Infunde potum ut bibat ex eo totum.

Rézgombos, fehér bőrrel bevont deszkakötésben.

Első táblájának belső oldalán ezen bejegyzés:

Legatus est iste liber domino Augustino plebano in | Meyn-
hardsdorff terre Scepusiensis per dominum Nicolaum Czipser
altaristam ecclesie Beate Virginis Marie qui obiit in vigilia
Corporis Christi anno domini m^o cccc^o xxx nono.

Az 1a. l. felső szélén a XV. század végéről való írással:

Libe capelle Sancti Georgii in Lewza.

Beke, Index, 608. sz.

Magyar Könyvszemle, 1880. 336. l.

132. (*K₅*, VI. 8.) WYNANDUS MAGISTER, OPUSCULA. —
VARII TRACTATUS ALCHIMISTICI. — ALANUS PHILOSOPHI-
CUS. — TURBA PHILOSOPHORUM. — RUDIANUS, LIBER
TRIUM VERBORUM. — SANCTUS THOMAS DE AQUINO, EXPO-
SITIO SUPER TURBAM PHILOSOPHORUM.¹ — CONCORDANTIA
PHILOSOPHORUM. — ADALBERTI ORTULANI LIBER. —
ARNOLDI DE NOVA VILLA ROSARIUM PHILOSOPHORUM.
Saec. XV.

Negyedrétű papírkézirat. Több közel egykorú másoló munkája;
végig egy hasábosan, félkurzívval írva. Vörös czímekkel s kezdő-
betűkkel.

1a. l. (vörössel): In nomine domini nostri Jesu Christi et
per virtutem ipsius nominatus est liber Gloria mundi, lux solis,
via princeps celestis. Hic incipiunt operationes vere et perfecte
lapidis.

10a. l. (alúl. vörössel): Explicit primus liber magistri Wynandi,
finitus anno domini m^o cccc xxij per Siluestrum.

10b. l. (vörössel): Sequitur de multiplicatione lapidis veri.

13a. l. (vörössel): Explicit tractatus de multiplicatione veri
lapidis magistri Wynandi, finitum per Silvestrum Geyszcher sub
anno domini etcetera.

13b. l. Expositiones rerum mineralium. *Ugyanazon Szilveszter*
által írva; végződik a 22a. lapon.

25a. l. (más írással): Tractatus et enarratio philosophorum
de lapide.

¹ Apokrif.

38a. l. Explicit compendium artis secrete per dominum Johanem de Tyczczin.

51a. l. Incipit (*opus?*) de auctore Thesaurus philosophie nominatum.

53b. l. Incipitur Alanus philosophicus.

60a. l. Hic incipit se Turba philosophorum.

78a. l. Incipit liber Rudiani trium verborum.

84a. l. Incipitur expositio sancti Thomae super Turbam philosophorum.

98a. l. Concordantia philosophorum.

132b. l. Explicit concordantia philosophorum, finita sabbato ante letare anno domini M° cccc° xxij°.

133a. l. Incipit liber octo capitulorum.

150a. l. Incipit liber magni Adalberti Ortulani.

215a. l. Explicit Rosarius editus per magistrum Arnoldum protectorem peritissimum in septem artibus, de Nova Villa. Anno domini m° cccc° xxj scriptus per Silvestrum.

253b. l. Explicit autor qui dicitur Lilium Intelligencie etcetera.

Hártya-borítékban.

Beke, Index, 404. sz.

133. (*G*₅. V. 25.) I. GUILLELMUS PARALDUS EPISCOPUS LUGDUNENSIS, SUMMA AUREA DE VIRTUTIBUS ET VITIIS. *Saec* XV.

Negyedrétű papírkézirat. Két másoló műve; az első formátlan, a második csinosabb folyóírást használt. Rubrikálva. A XV. század első feléből.

II. BERNARDINUS DE SENIS, DISTINCTIONES EXEMPLORUM VETERIS AC NOVI TESTAMENTI. *Saec*. XV.

Papíron, negyedréiben, egyhasábosan, igen durva, esetlen kurzíval írva. Vörös címekkel és kezdőbetűkkel. A XV. század második feléből.

III. HENRICUS DE HASSIA. EXPOSITIO SUPER DECEM PRAECEPTA. *Anni* 1422.

Negyedrétű papírkézirat, két hasábosan, félkurzíval írva. Rubrikálva.

Végén: Et sic finitur expositio decem preceptorum, tradita ab egregio viro sacre theologie doctore Henrico de Hassia in studio Wyennensi, scriptus a quodam scolare filio sutoris in Müllendorff anno domini m° cccc° xxij°.

Zöld szarvasbőrrel bevont deszkakötésben. Gombjai és kapcsai hiányoznak.

Az első tábla belsején Bécset illető kronológiai följegyzések vannak.

Beke, Index, 413. sz.

134. (*G₅. III. 4.*) VIRIDANUS, QUAESTIONES X. LIBRORUM ETHICORUM. *Anni 1424.*

Papír, ívrétben, két hasábosan több kéz által vetett folyóírással. Rubrikálatlan. 295 levél.

Végén (294b. l.) Expliciunt questiones librorum ethyconum reverendi magistri Viridani reportate in studio Wienensi anno domini M^o ccc^o lxxxxx vicesimo 4°.

Kötését csupasz deszkatablák alkotják; a vastag zsinórbordák közeibe a táblákra is átnyúló bórdarabkák vannak ragasztva.

A táblák borítékleveleit X. századi írással fűdött kéziratlapok alkotják. Az elsőn ezen XV. századi följegyzés:

Iste liber pertinet ad altarem sanctorum Nicolai et Katerine in Lewtscha in hospitali.

Beke, Index, 636. sz.

135. (*L₅. III. 29.*) SANCTA CATHARINA SENENSIS, REVELATIONES. *Anni 1425.*

Ívrétű papírkézirat 255 levélen, két hasábosan. jó félkurzívval írva. Vörös kezdőbetűkkel s címekkel; elől egy zöld kacsaringókkal díszített vörös kezdővel.

255b. l. Kolofon, (vörössel): Explicit liber beate virginis Katherine de Senis¹ sub habitu beati Dominici conditus per ipsam in vulgari et denique reductus in litteram simplici latinitate quasi de verbo ad verbum per quemdam ex suis filiis minimum ut legant libentius literati. Conscriptus et finitus est liber iste per me Johannem de Flandria in vigilia circumcisionis domini sub anno eiusdem 1425., de quo sit laus et gratiarum actio Christo amen.

Síma bőrrel bevont deszkekötésben. Gombjai és áthajtós kapcsai hiányoznak.

A 255b. lapon, a kolofon után, attól elütő, de annál nem sokkal fiatalabb írással ezen bejegyzés olvasható:

Obiit venerabilis dominus dominus Johannes Regenspogenplebanus ecclesie sancti Jacobi in Lewbena² anno domini M^o cccc^o xxxij. Testatus est hunc librum conventui Leubenensis ordinis fratrum predicatorum.

Alatta más írással:

Anno millesimo quadringentesimo nonagesimo secundo quarta-decima die Februarii ego frater Rudbertus Kasrër zu (*így!*) Salisburgo ordinis predicatorum codicem

¹ Sienai Szent-Katalint csak 1461-ben avatták szentté és itt 1425-ben *boldognak* íratik s hogy ezt a scriptor egyenlőnek vette a *szenttel*, mutatja, hogy Szent-Domonkost is beatusnak nevezi.

² Leoben, Stájerországban.

A többi, a lap alja el lévén rothadva, megsemmisült.

Ugyanezen írással az első tábla belső lapján ezek olvashatók:

Dominica 2^a in adventu domini incepti hunc codicem perlegere ego frater Rudbertus Kasrër ex Salisburgo anno domini m^o cccc^o nonagesimo primo. Et legi usque ad capitulum 14. anno eiusdem. Et anno 1492. die 14 Februarii ex toto legi et perlegi librum presentem.

Beke, Index, 91. sz.

136. (*F₅*, III. 12.) PASSIONALE. *Anni 1429.*

Ivrétben, papíron, két hasábosan, félkurzívval írva. 422 levél, melyből az utolsó 8 üres.

1a—2b. l. naptártábla az 1430—1481 évre.

3a. l. *Kezdődik a passionale*: Universum tempus presentis vite in quatuor distinguitur.

397a. l. *kolofon*: Et sic est finis huius passionalis et est finitum hec passionale hora vespertilia in villa, que dicitur Pinting prope Býstriciam¹ in die sancti Jacobi apostoli confessoris per Petrum Moravum dictum de Thyczin sub anno domini m^o cccc^o xxix^o. Hilff Got Maria berot.

Utánna registrum és a 399a—422a. lapokon pótlékul Szent-László király, Szent-Imre herceg, Szent-Demeter, Ádám és Éva s Szent-Patriczius legendája következik.

Sárga szarvasbőrrel bevont deszkakötésben, a melyről a kapcsok és veretek hiányoznak.

Az első tábla belsején ezen XV. századi följegyzés olvasható:

Presens liber passionalis sanctorum legatus est domui patrum sacerdotum in eodem commorantium per quendam dominum Valentinum Beisz inibi altaristam videlicet in hospitali Sancti Spiritus in Lewtscha. Et notavit ut mutuetur predicare pauperibus volentibus et in illo modo a domo illa alienetur sub omnipotentis dei et beatorum omnium, quorum honore illa ecclesia consecrata est maledictionem perpetuam. Et pro prefato domino Valentino ipsi fratres orent. Amen.

Beke, Index, 641. sz.

137. (*K₅*, I. 11.) DE VITA ET HONESTATE CLERICORUM LIBER TERTIUS. *Saec. XV.*

Nagy ivrétű papírkézirat, kerek minuszku lákkal igen szépen írva, a XV. század elejéről. Az első oldalon a szöveg fölött tenyérnyi nagyságú miniált kép: hármass körívű kapuzat alatt kis emelvényen

¹ Nagyon hihető, hogy az erdélyi Besztercze s a hozzá közel felvő Szász-Péntek értendő; ez utóbbit oláhul Pintyik, németül Sächsisch-Pintiknek hívják.

áll Krisztus. jobbján három egyházi, balján három világi férfiú. akik kezeiket nyújtják a Krisztus által feléjük tartott két könyv után. Elég csinos kép.

A kódex sötét vörös borjúbőrrel bevont deszkatáblákba van kötve.

Az első tábla belsején:

Liber domini Johannis Benedicti de Wratislavia decretorum baccalaurei quod comparavit anno domini m^o cccc lxj. et tunc erat predicator in Cascha.

Ez alatt más XV-ik századi kézzel:

Nunc autem 24^{or} plebanorum regalium in Seepus frater-nitatis.

Beke, Index, 156. (?) sz.

Magyar Könyvszemle, 1880. évf. 345. l.

138. (*K₅. I. 12.*) MISSALE. *Saec. XV.*

Ivrétben, vastag hártán, nagy gót minuszkulával írva. Arany alapon festett, lombdiszes kezdőbetűi vannak. A kanon előtt lap-nagyságú feszület-kép, ponczolt arany alapra festve; az alakok, főleg az arcok torzak. Német munka a XV. század elejéről.

Az első kezdőbetűben WGT betűk. talán az illuminátor név-betűi.

Egykorú bronzveretes bőrkötésben.

Beke, Index, 284. sz.

139. (*G₅. IV. 2.*) TRACTATUS DE SUMMA TRINITATE ET DE FIDE CATHOLICA. *Saec. XV.*

Ivrétű kézirat, hártyaívekbe foglalt papírfüzetekkel, két hasábo-san folyóírással írva. 253 levél. A XV. század első harmadából.

253a. l. *kolofon*: Explicit tractatus de summa trinitate et de fide catholica, etcetera.

Egykorú, fehér disznóbőrrel bevont, áthajtós kapesokkal fel-szerelt deszkakötésben.

Az első oldal szélén ezen jegyzés:

Liber domini Augustini de Bartpha plebani quondam in Filra legatus fraternitati xxiii plebanorum civitatum regalium 1470.

Beke, Index, 576. sz.

140. (*K₅. I. 8.*) NICOLAUS PANORMITANUS ABBAS SICULUS, ARCHIEPISCOPUS, LECTURA SUPER QUARTUM LIBRUM DECRE TALIU. *Saec. XV.*

Nagy ivrétű kézirat papíron, gondos vonalzásra jó félkurzívval írva. Vörös kezdőbetűkkel. A XV. század elejéről.

Kezdet: In nomine sancte et individue trinitatis incipit lectura quarti decretalium eximij decretorum doctoris domini Nicolai de Sicilia abbatis.

Végén: Adest finis huius libri.

A kézirat előtt 6 levélen, későbbi, a XV. század második feléből való írással *Conclusiones methaphisice*. Írója felvidéki német lehetett, mutatja két, a fejezetek címei mellé szúrt rubrum: *Hilf got main berot* és *Nicolaus sich tzu* (Miklós, láss hozzá!)

Vékony deszkájú, erős, sötétvörös marokénnel borított kötésben, egyszerű, tömör rézveretekkel. A kötés ízléses préselése a Vitéz János könyveiére emlékeztet. Az egész a jobb hazai készítmények közül való.

Az első tábla belsején:

Liber Johannis Benedicti de Wratis(*lavia*) decretorum baccalaurei quod comparavit anno m° cccc° lxj. Et tunc erat predicator in Cascha.¹

Beke, Index, 527. sz.

¹ Vesd össze a 138. számmal.